

6.10.2017

MIETINTÖ

vähimmäistoimeentulosta köyhyyden torjunnassa
(2016/2270(INI))

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

Esittelijä: Laura Agea

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS.....	3
PERUSTELUT.....	22
TALOUS- JA RAHA-ASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO	24
TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	32
LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ ASIASSA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA	33

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

vähimmäistoimeentulosta köyhyyden torjunnassa (2016/2270(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 3 kohdan ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 4, 9, 14, 19, 151 ja 153 artiklan,
- ottaa huomioon vuonna 1948 annetun ja ihmisoikeuksien maailmankonferenssissa vuonna 1993 vahvistetun ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja erityisesti sen 3, 23 ja 25 artiklan,
- ottaa huomioon EU:n perusoikeuskirjan ja erityisesti sen sosiaalisia oikeuksia koskevat määräykset, etenkin 34, 35 ja 36 artiklan, joissa määritellään nimenomaisesti oikeus toimeentuloturvaan ja asumisen tukeen ja terveyden korkeatasoiseen suojeluun sekä oikeus käyttää yleistä taloudellista etua koskevia palveluja,
- ottaa huomioon Euroopan sosiaalisen peruskirjan ja erityisesti sen 1, 4, 6, 12, 14, 17, 19, 30 ja 31 artiklan,
- ottaa huomioon Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimukset nro 29 ja 105 pakkotyön poistamisesta, yleissopimuksen nro 102 sosiaaliturvasta sekä suosituksen nro 202 sosiaalisen suojelun kansallisista vähimmäistasoista,
- ottaa huomioon 19. kesäkuuta 2009 kansainvälisessä työkonferenssissa yksimielisesti hyväksytyt ILO:n ihmisarvoista työtä koskevan ohjelman ja globaalin työllisyys sopimuksen,
- ottaa huomioon TSTK-neuvoston kesäkuussa 2013 antamat päätelmät aiheesta ”Kasvua ja yhteenkuuluvuutta tukevat sosiaaliset investoinnit”,
- ottaa huomioon sosiaaliturvajärjestelmissä sovellettavista yhteisistä perusteista resurssien ja toimeentulotuen riittävän tason määrittelemiseksi 24. kesäkuuta 1992 annetun neuvoston suosituksen 92/441/ETY¹,
- ottaa huomioon sosiaalisen suojelun tavoitteiden ja politiikkojen lähentämisestä 27. heinäkuuta 1992 annetun neuvoston suosituksen 92/442/ETY²,
- ottaa huomioon 20. helmikuuta 2013 annetun komission suosituksen ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre” (C(2013)0778)³,
- ottaa huomioon 20. helmikuuta 2013 annetun komission tiedonannon ”Kasvua ja yhteenkuuluvuutta tukevat sosiaaliset investoinnit, mukaan luettuna Euroopan sosiaalirahaston täytäntöönpano vuosina 2014–2020” (SWD(2013)0038),

¹ EYVL L 245, 26.8.1992, s. 46.

² EYVL L 245, 26.8.1992, s. 49.

³ EUVL L 59, 2.3.2013, s. 5.

- ottaa huomioon työmarkkinoilta syrjäytyneiden aktiivisen osallisuuden edistämisestä 3. lokakuuta 2008 annetun komission suosituksen¹,
- ottaa huomioon 3. maaliskuuta 2010 annetun komission tiedonannon ”Eurooppa 2020: Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia” (COM(2010)2020),
- ottaa huomioon 2. maaliskuuta 2015 annetun komission ehdotuksen neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista (COM(2015)0098),
- ottaa huomioon 6. toukokuuta 2009 antamansa päätöslauselman uudistetusta sosiaalisesta toimintaohjelmasta²,
- ottaa huomioon 20. lokakuuta 2010 antamansa päätöslauselman vähimmäistulon asemasta köyhyyden torjunnassa ja osallistavan yhteiskunnan edistämisessä Euroopassa³,
- ottaa huomioon 20. marraskuuta 2012 antamansa päätöslauselman sosiaalisia investointeja koskevasta sopimuksesta – vastauksesta kriisiin⁴,
- ottaa huomioon 23. lokakuuta 2015 antamansa päätöslauselman epätasa-arvoisuuden ja erityisesti lapsiköyhyyden vähentämisestä⁵,
- ottaa huomioon 14. huhtikuuta 2016 antamansa päätöslauselman köyhyyden torjuntaa koskevan tavoitteen saavuttamisesta kotitalouksien kasvavat menot huomioon ottaen⁶,
- ottaa huomioon 26. toukokuuta 2016 antamansa päätöslauselman köyhyydestä: sukupuolinäkökulma⁷,
- ottaa huomioon 15. syyskuuta 2016 antamansa päätöslauselman ehdotuksesta neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista⁸,
- ottaa huomioon 19. tammikuuta 2017 antamansa päätöslauselman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista⁹,
- ottaa huomioon 15. kesäkuuta 2011 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta ”Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan eurooppalainen foorumi: Eurooppalaiset puitteet sosiaaliselle ja alueelliselle yhteenkuuluvuudelle”,
- ottaa huomioon 10. joulukuuta 2013 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon eurooppalaisesta vähimmäistulosta ja köyhyysindikaattoreista,

¹ EUVL L 307, 18.11.2008, s. 11.

² EUVL C 212 E, 5.8.2010, s. 11.

³ EUVL C 70E, 8.3.2012, s. 8.

⁴ EUVL C 419, 16.12.2015, s. 5.

⁵ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2015)0401.

⁶ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0136.

⁷ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0235.

⁸ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0355.

⁹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2017)0010.

- ottaa huomioon European Minimum Income Network -verkoston (EMIN) vuonna 2015 julkaiseman tutkimuksen riittävästä ja saatavissa olevista vähimmäistoimeentulojärjestelmistä ”Towards adequate and accessible minimum income schemes in Europe”,
 - ottaa huomioon Eurofoundin vuonna 2015 julkaiseman raportin sosiaalietuuksien saatavuudesta ja käyttöasteen lisäämisestä ”Access to social benefits: reducing non-take-up”,
 - ottaa huomioon Eurofoundin vuonna 2017 julkaiseman raportin tuloeroista ja työllisyysmalleista Euroopassa ennen vaikeaa taantumaa ja sen jälkeen ”Income inequalities and employment patterns in Europe before and after the Great Recession”,
 - ottaa huomioon parlamentin politiikkayksikkö A:n tutkimuksen jäsenvaltioiden vähimmäistoimeentuloa koskevista politiikoista ”Minimum income policies in EU Member States”, jonka lopullinen versio julkaistiin huhtikuussa 2017,
 - ottaa huomioon European Social Policy Network -verkoston (ESPN) komissiolle vuonna 2016 valmisteleman raportin Euroopan vähimmäistoimeentulojärjestelmistä ”Minimum Income Schemes in Europe - A study of national policies 2015”,
 - ottaa huomioon 16. kesäkuuta 2016 esittämänsä suullisesti vastattavan kysymyksen nro O-000087/2016,
 - ottaa huomioon 2. helmikuuta 2016 esittämänsä kirjallisesti vastattavan kysymyksen nro P-001004/16,
 - ottaa huomioon 7. heinäkuuta 2016 neuvostolle antamansa suosituksen Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 71. istunnosta¹,
 - ottaa huomioon 9. toukokuuta 1950 annetun Schumanin julistuksen, jossa vaadittiin työntekijöiden olojen yhtenäistämistä,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 52 artiklan,
 - ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan mietinnön sekä talous- ja raha-asioiden valiokunnan lausunnon (A8-0292/2017),
- A. ottaa huomioon, että köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen, joiden syyt ja kesto eivät riipu niistä kärsivien ihmisten omasta tahdosta, merkitsevät ihmisarvon ja perusihmisoikeuksien loukkaamista; ottaa huomioon, että EU ja jäsenvaltiot sitoutuivat vuonna 2010 vähentämään köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa elävien ihmisten määrää 20 miljoonalla vuoteen 2020 mennessä; katsoo, että köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen eivät ole vain yksittäisten henkilöiden vastuulla olevia ongelmia vaan niihin on puututtava yhteisin toimin;

¹ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2016)0317.

- B. toteaa, että Eurooppa on maailman vauraimpia alueita, vaikka viimeaikaisten tuloköyhyyttä koskevien tietojen mukaan köyhyys ja vakava aineellinen puute ovat lisääntyneet Euroopassa ja jäsenvaltioiden välinen eriarvoisuus on kasvanut;
- C. katsoo, että kukoistava talous ja alhainen työttömyys ovat vieläkin tehokkain keino köyhyyden torjuntaan;
- D. ottaa huomioon, että tuloköyhyys on vain yksi köyhyyden koko käsitteen osa ja että köyhyys liittyy aineellisten resurssien lisäksi myös sosiaalisiin voimavaroihin ja erityisesti koulutukseen, terveyteen ja mahdollisuuksiin saada palveluja;
- E. katsoo, että suhteellisella köyhyydellä ei tarkoiteta todellista varattomuutta, vaan sillä kuvataan ainoastaan henkilön tulojen suhdetta muiden tuloihin;
- F. ottaa huomioon, että Eurostatin kehittämien menetelmien mukaan köyhyysriskiraja on 60 prosenttia kansallisesta käytettävissä olevasta ekvivalentista mediaanitulosta (kotitaloutta kohti sosiaalisten tulonsiirtojen jälkeen); ottaa huomioon, että jäsenvaltioiden väliset nykyiset erot ja niiden erilaiset sosiaalipolitiikat huomioon ottaen tätä prosenttiosuutta olisi tarkasteltava yhdessä muiden indikaattoreiden, kuten viitebudjettien, kanssa; ottaa huomioon, että tulot ovat elintason epäsuora indikaattori ja että viitebudjetti kuvastaa kulutustapojen ja elinkustannusten monimuotoisuutta eri jäsenvaltioissa;
- G. katsoo, että EU:n toimintapolitiikka ja IMF:n kaltaisten kansainvälisten järjestöjen joillekin jäsenvaltioille määräämät hyvin rajoittavat säästöihin perustuvat budjettipolitiikat ovat pakottaneet tekemään merkittäviä leikkauksia koulutuksen, terveydenhuollon, oikeusjärjestelmän, kulttuurin ja sosiaaliturvan ja -palveluiden kaltaisilla erittäin tärkeillä aloilla ja edistäneet huomattavia henkilöstökulujen leikkauksia, minkä seurauksena on leikattu julkisen sektorin työntekijöiden työpaikkoja, palkkoja ja oikeuksia; toteaa niiden näin ollen aiheuttaneen valtion sosiaalisten toimintojen rappeutumista ja rajoittamista; toteaa, että tällaiset toimintapolitiikat ovat haitanneet ja estäneet kansalaisten ja jäsenvaltioiden tarpeita palvelevien investointi- ja kehityspolitiikkojen täytäntöönpanoa; katsoo, että tällaiset poliittiset valinnat lisäävät huomattavasti köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä;
- H. toteaa, että ”tuloerojen” ja ”köyhyyden” käsitteet eivät saa sekoittua;
- I. ottaa huomioon, että komission mukaan¹ 119 miljoonaa ihmistä EU:ssa – noin 25 prosenttia koko väestöstä – on sosiaalietuuksien saamisen jälkeen köyhyys- ja syrjäytymisvaarassa; ottaa huomioon, että joissakin jäsenvaltioissa tähän lukuun liittyvät sitkeästi korkeina pysyvät työttömyysasteet ja että tämä tilanne koskettaa etenkin nuoria, joiden kohdalla luvut ovat vieläkin huolestuttavammat; ottaa huomioon, että vaikka luku vähitellen hieman pienenee, köyhyysvaarassa on yhä enemmän ihmisiä kuin vuonna 2008; ottaa huomioon, että EU ja jäsenvaltiot ovat kaukana köyhyyttä ja

¹ Talouspolitiikan EU-ohjausjakso: kasvua koskevien haasteiden arviointi, makrotalouden epätasapainojen ehkäisy ja korjaaminen sekä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 nojalla tehtyjen perusteellisten tarkastelujen tulokset (COM(2017)0090).

sosiaalista syrjäytymistä koskevan Eurooppa 2020 -tavoitteen saavuttamisesta, sillä luvut ovat tavoitetta korkeampia;

- J. ottaa huomioon, että saatavilla olevien tietojen mukaan tietyt ryhmät, kuten lapset, naiset, työttömät, yksinhuoltajataloudet ja vammaiset henkilöt, ovat erityisen alttiita köyhyydelle, puutteelle ja sosiaaliselle syrjäytymiselle;
- K. ottaa huomioon, että köyhyys kohdistuu erityisesti perheisiin;
- L. katsoo, että työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen on erittäin tärkeää köyhyydestä pääsemiseksi erityisesti yksinhuoltajille;
- M. toteaa, että huomiota olisi kiinnitettävä tarpeeseen liittää köyhyyden ja syrjäytymisen ennaltaehkäisy- ja torjuntatoimet osaksi muita asiaan liittyviä politiikkoja ja varmistaa siten kaikkien saatavilla olevat julkiset palvelut, ihmisarvoiset työpaikat sekä ihmisarvoisen elämän mahdollistava palkkataso;
- N. ottaa huomioon, että komission mukaan korkeat työttömyys-, köyhyys- ja eriarvoisuusasteet ovat yhä keskeisiä huolenaiheita joissakin jäsenvaltioissa; ottaa huomioon, että suuret tuloerot ovat haitallisia sosiaaliselle yhteenkuuluvuudelle ja vaikeuttavat myös kestävästä talouskasvusta, kuten komission jäsen Thyssen on todennut; ottaa huomioon, että Eurofoundin mukaan kriisistä ovat yleisesti ottaen kärsineet muita pahemmin pienituloiset henkilöt ja että kriisi on lisännyt eriarvoisuutta eurooppalaisissa yhteiskunnissa¹;
- O. toteaa, että kodittomuus on köyhyyden ja puutteen äärimmäisin muoto ja että kodittomuus on lisääntynyt viime vuosina käytännössä kaikissa jäsenvaltioissa ja erityisesti talous- ja rahoituskriisistä eniten kärsineissä maissa; ottaa huomioon, että yleiseurooppalaisen asunnottomuusjärjestöjen liiton (FEANTSA) mukaan joka vuosi EU:ssa noin neljä miljoonaa ihmistä kärsii kodittomuudesta, yli 10,5 miljoonaa kotitaloutta kärsii erittäin puutteellisista asuinoloista ja 22,3 miljoonaa kotitaloutta kärsii kohtuuttomasta asumismenorasituksesta, mikä tarkoittaa, että ne käyttävät yli 40 prosenttia nettotuloistaan asumiseen;
- P. katsoo, että nykyinen tilanne edellyttää toimenpiteitä kansallisten vähimmäistoimeentulojärjestelmien edistämiseksi, jotta kaikille, joiden tulot ovat riittämättömät ja jotka täyttävät tietyt kelpoisuusperusteet, voidaan turvata ihmisarvoiset elinolot ja jotta voidaan lisäksi parantaa sosiaalista osallisuutta ja osallistumista työmarkkinoille sekä turvata tasavertaiset mahdollisuudet nauttia perusoikeuksista; katsoo, että koulutus, sosiaaliset tulonsiirrot ja sosiaalietuudet, oikeudenmukainen veropolitiikka ja vakaa työllisyyspolitiikka ovat tärkeitä tekijöitä pyrittäessä paikkaamaan tuloeroja, alentamaan työttömyysastetta ja vähentämään köyhyyttä; toteaa, että ihmisarvoiset työpaikat suojaisivat ihmisiä köyhyyden uhalta ja että niitä voidaan pitää välttämättöminä sosiaalisen integraation välineinä;
- Q. ottaa huomioon, että Eurofoundin katsauksen mukaan monet ihmiset eivät saa EU:ssa heille kuuluvia etuuksia, myöskään työssäoloaikaisia etuuksia, mikä johtuu esimerkiksi

¹ <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2017/income-inequalities-and-employment-patterns-in-europe-before-and-after-the-great-recession>

etuusjärjestelmien tai hakumenettelyjen monimutkaisuudesta tai siitä, että ihmiset eivät tiedä olevansa oikeutettuja saamaan etuuksia;

- R. toteaa, että vähimmäistoimeentuloa ei pidä sekoittaa työehtosopimuksissa tai kansallisessa lainsäädännössä vahvistettuun vähimmäispalkkaan;
- S. ottaa huomioon, että palkkojen määrittäminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivallan piiriin;
- T. katsoo, että asianmukaisten vähimmäistoimeentulojärjestelmien, joissa on riittävät talousarvio- ja henkilöresurssit sekä aineelliset resurssit, käyttöönotto ja vahvistaminen kaikissa jäsenvaltioissa yhdessä työkykyisille henkilöille suunnatun aktiivisen työllisyyspolitiikan kanssa on tärkeä ja vaikuttava keino torjua köyhyyttä ja eriarvoisuutta, auttaa varmistamaan taloudellinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus, suojella yksilöiden perusoikeuksia, varmistaa taloudellisten ja sosiaalisten tavoitteiden tasapaino sekä tukea sosiaalista integraatiota ja pääsyä työmarkkinoille;
- U. ottaa huomioon, että sosiaaliturvajärjestelmän tarjoaminen ja hallinta kuuluvat jäsenvaltioiden toimivallan piiriin ja että unioni koordinoi niitä mutta ei yhdenmukaista;
- V. ottaa huomioon, että European Social Observatory -tutkimuslaitoksen mukaan toimeentulotuen eri muotoja on käytössä jo 26 jäsenvaltiossa¹;
- W. ottaa huomioon, että jäsenvaltiot eroavat monin tavoin toisistaan vähimmäistoimeentuloon suhtautumisessa, sillä kaikissa jäsenvaltioissa oikeutta ihmisarvoiseen elämään ei pidetä yleismaailmallisena ja subjektiivisena oikeutena; toteaa, että toimeentuloturvan, aktiivisen työmarkkinapolitiikan ja sosiaalipalvelujen käyttöaste on erittäin alhainen ja niiden välinen koordinointi on puutteellista; toteaa, että vähimmäistoimeentulojärjestelmät ovat onnistuneet nostamaan ihmisiä pois köyhyydestä vain harvoissa tapauksissa;
- X. katsoo, että monet tuhannet työssäkäyvät kansalaiset elävät nykyisin lähestulkoon tai kokonaan köyhyydessä ja sosiaalisesti syrjäytyneinä (9,8 prosenttia kansalaisista 28 jäsenvaltion EU:ssa²), minkä vuoksi on välttämätöntä, että tämän välineen täytäntöönpanon rinnalla korotetaan myös palkkoja erityisesti matalimman palkkatason osalta;
- Y. ottaa huomioon, että joillakin kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevilla henkilöillä, esimerkiksi kodittomilla, on vaikeuksia päästä vähimmäistoimeentulojärjestelmien piiriin;
- Z. ottaa huomioon, että kohtuullisen vähimmäistoimeentulon tarjoaminen ihmisille, joiden resurssit eivät riitä kohtuulliseen elintasoon, osallistuminen työmarkkinoille (uudelleen) integroimista koskeviin toimenpiteisiin, työllistymismahdollisuuksien takaaminen ja työnhaun motivointi sisältyvät Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin³;

¹ ”Towards a European minimum income”, marraskuu 2013:

<http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/revenu-minimum-etude-ose-vfinale-en--2.pdf>

² Eurostatin tilastotiedot.

³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle: Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan kuulemisen käynnistäminen

ottaa huomioon, että Brysselissä 23. tammikuuta 2017 pidetyssä korkean tason kokouksessa komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker totesi asiaa koskevan julkisen kuulemisen päätteeksi, että tällaisia toimenpiteitä olisi toteutettava kaikissa jäsenvaltioissa;

- AA. ottaa huomioon, että Eurostatin mukaan vuonna 2015 20–64-vuotiaiden EU:n kansalaisten työllisyysaste oli 70,1 prosenttia eli kaukana Eurooppa 2020 -strategiassa asetetusta 75 prosentin tavoitteesta;
- AB. ottaa huomioon, että komission 2. maaliskuuta 2015 antamassa ehdotuksessa jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista korostetaan toimeentulotuen merkitystä köyhyyden torjumisessa (suuntaviiva 8);
- AC. toteaa, että hyvin suunnitellut, riittävät ja laajasti saatavilla olevat toimeentulotukijärjestelmät eivät estä tai pidätä ihmisiä palaamasta työmarkkinoille vaan ne auttavat myös vauhdittamaan kotimaista kysyntää;
- AD. ottaa huomioon, että suosituksessa aktiivisesta osallistumisesta todettiin oikeutetusti, että sen lisäksi, että aktiiviset osallistamistoimet helpottavat työkykyisiä saamaan laadukkaita työpaikkoja, näiden toimien olisi myös ”tarjottava ihmisarvoiseen elämään riittävät resurssit ja sosiaalista osallistumista edistävää tukea niille, jotka eivät voi tehdä työtä”;
- AE. ottaa huomioon, että 5. lokakuuta 2015 kokoontuneessa neuvostossa hyväksyttiin eläkkeiden riittävyttä koskevat päätelmät, joissa pidettiin olennaisena, että julkisiin eläkejärjestelmiin tai muihin sosiaaliturvajärjestelmiin sisällytetään asianmukaisia suojatoimia henkilöille, joiden työllisyysmahdollisuudet eivät salli tai eivät ole sallineet heille riittävien eläkeoikeuksien kerryttämistä ja että tällaisia suojatoimia ovat varsinkin vähimmäiseläke tai muu ikääntyneiden vähimmäistoimeentulo;
- AF. toteaa, että 24. kesäkuuta 1992 antamassaan suosituksessa 92/441/ETY neuvosto kehotti jäsenvaltioita tunnustamaan kaikkien ihmisten perusoikeuden ottaa vastaan sosiaalitukea ja saada riittävät resurssit voidakseen elää ihmisarvoista elämää; ottaa huomioon, että 27. heinäkuuta 1992 annetussa neuvoston suosituksessa 92/442/ETY jäsenvaltioita kehoitetaan pitämään näitä periaatteita sosiaaliturvajärjestelmiensä perustana;
- AG. toteaa, että 17. joulukuuta 1999 antamissaan päätelmissä neuvosto kannatti sosiaalisen osallisuuden edistämistä yhtenä sosiaaliturvan uudenaikaistamisen ja parantamisen tavoitteista;
- AH. ottaa huomioon, että komission 3. lokakuuta 2008 antamassa suosituksessa, joka koskee aktiivista osallisuutta, määritellään riittävä toimeentulotuki yhdeksi kolmesta yhtä tärkeästä tekijästä aktiivista osallistumista koskevassa strategiassa ja korostetaan, että se on yhdistettävä laadukkaiden palvelujen saatavuuteen ja osallistaviin työmarkkinoihin; katsoo myös, että sosiaalisen osallisuuden edistäminen edellyttää koordinoituja toimenpiteitä, joissa otetaan huomioon ihmiset ja heidän huollettavinaan olevat henkilöt

(COM(2016)0127) – liite 1.

ja joiden yhteydessä edistetään vakaita työsuhteita;

- AI. toteaa, että monessa maassa keskeisimpiä esteitä aktiivisen osallistumisen eri tekijöiden välisten tehokkaiden yhteyksien luomiselle ovat muun muassa julkisten työvoimapalvelujen ja sosiaaliturvalaitosten puutteelliset valmiudet, taidot ja resurssit, näiden palvelujen välisen koordinoinnin ja yhteistyön puute ja taipumus asettaa etusijalle erilaisia tukea tarvitsevia ryhmiä, jotka on ehkä helpompi integroida takaisin työmarkkinoille¹;
- AJ. ottaa huomioon, että komission vuoden 2013 sosiaalisia investointeja koskevassa paketissa todettiin jälleen kerran aktiiviseen osallistumiseen perustuvan lähestymistavan merkitys ja korostettiin sen puitteissa riittävän vähimmäistoimeentulotuen merkitystä; ottaa huomioon, että strategiassa todettiin, että nykyisten kansallisten vähimmäistoimeentulojärjestelmien riittävyttä voidaan parantaa sen takaamiseksi, että ne ovat riittävän korkealla tasolla ihmisarvoisen elämän varmistamiseksi; ottaa huomioon, että siinä todettiin, että ”komissio seuraa – osana EU-ohjausjaksoa – tulotuen riittävyttä ja hyödyntää tässä viitebudjetiteja, kunhan ne on laadittu yhdessä jäsenvaltioiden kanssa”;
- AK. ottaa huomioon, että ILO:n suosituksessa nro 202 sosiaalisen suojelun kansallisista vähimmäistasoista todetaan, että maiden tulisi ”luoda mahdollisimman pian sekä ylläpitää sosiaalisen suojelun vähimmäistasoa, joka käsittää perustason sosiaaliturvakuut”, ja että lisäksi siinä todetaan, että ”takuilla tulisi varmistaa vähintään, että kaikki tarvitsijat pääsevät elinkaarensa ajan osallisiksi perusterveyshuollosta sekä perustoimeentuloturvasta, jotka yhdessä tehokkaasti turvaavat pääsyn osalliseksi [...] hyödykkeistä ja palveluista”;
- AL. ottaa huomioon, että neuvosto on todennut, että aktiivinen osallistuminen on tarpeen yhdessä riittävän toimeentulotuen kanssa ja että integroitu elinkaarimalli on tärkeä köyhyyden torjunnassa²;
- AM. ottaa huomioon, että pitkäaikaistyöttömille, joita vuoden 2015 lopussa oli 48,1 prosenttia kaikista työttömistä EU:ssa, yhteensä 10,9 miljoonaa ihmistä, työmarkkinoille palaaminen on paljon vaikeampaa;
- AN. katsoo, että lastenkasvatus ja siihen kuuluva aika liittyvät usein suuriin tulonmenetyksiin ja pysyviin taloudellisiin haittoihin (”family pay gap”);
- AO. katsoo, että äitien ja isien lastenkasvatustyö on oikeaa työtä ja se on tunnustettava sellaiseksi;
- AP. ottaa huomioon, että vuoden 2015 lopussa 5,1 prosenttia EU:n työttömistä oli toivonsa menettäneitä ihmisiä, jotka olisivat halunneet tehdä työtä mutta olivat jo lopettaneet työnhaun ja joita ei järjestelmällisesti oteta huomioon työttömyystilastoissa;

¹ European Social Policy Network, Minimum Income Schemes in Europe: A study of national policies 2015, tammikuu 2016.

² Neuvoston päätelmät ”Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunta: Integroitu lähestymistapa”, 16. kesäkuuta 2016.

- AQ. ottaa huomioon, että työttömyys heikentää nopeasti ja vääjäämättömästi työntekijöiden elinoloja sekä heidän psyykkistä ja henkistä tilaansa, mikä vaikeuttaa mahdollisuuksia saattaa heidän pätevyytensä ajan tasalle ja siten heidän mahdollisuuksiaan integroitua (uudelleen) työmarkkinoille;
- AR. toteaa, että jotkut julkiset työllisyysohjelmat saattavat olla vaikuttavia välineitä, joita voidaan käyttää rinnan vähimmäistoimeentulojärjestelmien kanssa keinona edistää tiettyjen ryhmien, kuten työttömien nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, sosiaalista ja ammatillista osallisuutta; katsoo, että tällaiset ohjelmat voivat olla vaikuttavia taantuneilla alueilla ja muissa tilanteissa, joissa tarvitaan uudelleen koulutusta; ottaa huomioon, että julkisessa työllisyysohjelmassa työskentelevien henkilöiden on myös helpompi löytää uusia työpaikkoja yksityiseltä sektorilta; katsoo, että tällaisissa ohjelmissa on tarjottava asianmukainen palkka, niihin on sisällytettävä henkilökohtaiset etenemissuunnitelmat ja niiden olisi johdettava ihmisarvoiseen työhön;
- AS. ottaa huomioon, että sekä neuvoston päätelmissä vuotuisesta kasvuselvityksestä 2017 että TSTK-neuvoston 3. maaliskuuta 2017 hyväksymässä yhteisessä työllisyysraportissa¹ kehoitetaan jäsenvaltioita varmistamaan, että sosiaaliturvajärjestelmissä taataan riittävä toimeentulotuki ja että uudistuksissa keskitytään jatkossakin muun muassa riittävän toimeentulotuen tarjoamiseen ja laadukkaisiin aktivoiviin ja mahdollistaviin palveluihin;
- AT. katsoo, että erityisesti vuorotteluun perustuva ammatillinen koulutus tarjoaa tarvittavat taidot ammatillisen toiminnan harjoittamiseen ja ammatillisen verkoston rakentamiseen ja että tämä edistää kestävästä työmarkkinoille integroitumista ja pienentää köyhyysriskiä;
- AU. ottaa huomioon, että vähimmäistoimeentulojärjestelmien osuus valtioiden sosiaalimenoista on hyvin pieni mutta ne tarjoavat valtavan tuoton investoinnille ja että investoimatta jättäminen aiheuttaa valtavia välittömiä vaikutuksia kyseessä oleviin henkilöihin ja pitkäaikaisia kustannuksia yhteiskunnalle;
- AV. katsoo, että vähimmäistoimeentulojärjestelmät ovat hyväksi koko yhteiskunnalle, sillä ne ovat välttämättömiä tasa-arvoisempien yhteiskuntien aikaansaamiseksi, ja toteaa, että tasa-arvoisemmat yhteiskunnat suoriutuvat paremmin monella sosiaalisella ja taloudellisella indikaattorilla mitattuna;
- AW. katsoo, että vähimmäistoimeentulojärjestelmät ovat tehokas taloudellisten kannustimien kokonaisuuden muoto, sillä niissä varoja käytetään pakottavien tarpeiden ratkaisemiseksi ja varat palautuvat välittömästi osaksi reaalitaloutta;
- AX. toteaa, että oikeus kohtuulliseen elintason on tunnustettu YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 25 artiklassa ja että sillä tarkoitetaan sitä, missä määrin etuuskien taso tarjoaa ihmisille riittävät resurssit ”elintason, joka on riittävä

¹ Neuvoston asiakirja 6885/17: Vuotuinen kasvuselvitys 2017 ja yhteinen työllisyysraportti: työllisyys- ja sosiaalipolitiikan poliittinen ohjaus – Neuvoston päätelmät (3. maaliskuuta 2017) ja neuvoston asiakirja 6887/17: Komission ja neuvoston yhteinen työllisyysraportti, oheisasikirja komission tiedonantoon vuotuisesta kasvuselvityksestä 2017 (3. maaliskuuta 2017).

turvaamaan hänen ja hänen perheensä terveyden ja hyvinvoinnin”; toteaa, että kattavuus viittaa siihen, missä määrin kaikki tukea tarvitsevat kuuluvat vähimmäistoimeentulojärjestelmän kelpoisuusvaatimusten piiriin; toteaa, että käyttöaste viittaa siihen, missä määrin vähimmäistoimeentuloetuuteen oikeutetut todellisuudessa saavat sitä;

- AY. toteaa, että usein riittämättömien maksujen, rajoitetun kattavuuden ja muun muassa huonosta hallinnosta, tietojen saantiin liittyvistä ongelmista, liiallisesta byrokratiasta ja leimautumisesta johtuvan heikon käyttöasteen vuoksi asiaan liittyvillä maksuilla ei likimainkaan onnistuta varmistamaan ihmisarvoista elämää haavoittuvimmissa asemassa oleville yhteiskunnan jäsenille¹;
- AZ. toteaa, että joidenkin jäsenvaltioiden talousarviot ovat pahasti alijäämäisiä ja niiden velka on kasvanut, joten ne ovat supistaneet sosiaalimenojaan, mikä on heikentänyt julkisia terveydenhuolto- ja koulutusjärjestelmiä, sosiaaliturvan ja sosiaalisen suojelun järjestelmiä sekä asumisjärjestelmiä ja erityisesti niihin liittyvien palvelujen piiriin pääsyä sekä palvelujen riittävyttä, saatavuutta ja laatua; toteaa tämän vaikuttaneen kielteisesti etenkin yhteiskunnan vähävaraisimpiin kyseisissä jäsenvaltioissa;
- BA. toteaa, että vähimmäistoimeentulojärjestelmät voivat toimia automaattisina makrotaloudellisina vakauttajina reagoitaessa talouden häiriöihin;
- BB. toteaa, että vähimmäistoimeentulojärjestelmien vaikuttavuus köyhyyden lievittäjinä, etenkin nuorten työmarkkinoille integroitumisen edistäjinä ja automaattisina vakauttajina vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioiden välillä;
- BC. toteaa, että vähimmäistoimeentuloa koskevat toimintapolitiikat toimivat automaattisena vakauttajana; ottaa huomioon, että taantuma on ollut pienempi maissa, joissa on vakaat järjestelmät kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen tukemiseksi;
- BD. huomauttaa, että veronkierto ja veropetokset luovat EU:hun epätasapuoliset kilpailuedellytykset ja riistävät jäsenvaltioilta suuria määriä tuloja, jotka muutoin auttaisivat kartuttamaan riittävästi varoja vakaata sosiaalipolitiikkaa ja julkista hyvinvointipolitiikkaa varten, ja vähentävät valtioiden tuloja, joilla voitaisiin rahoittaa parempia edellytyksiä talouskasvulle, tulojen nousulle ja sosiaalipolitiikalle; toteaa tämän ilmiön olevan vakava ongelma EU:lle;
- BE. panee merkille, että eri tutkimukset ovat osoittaneet köyhyyden vaikuttavan kielteisesti talouskasvuun²;
- BF. ottaa huomioon, että jotkut jäsenvaltiot käynnistävät parhaillaan pilottihankkeita testatakseen perustuloa koskevia politiikkoja, ja mainitsee esimerkkinä Suomen, jossa satunnaisotannalla valittu 2 000 työttömän ryhmä saa vastikkeettoman 560 euron summan kuukaudessa, minkä on tarkoitus olla riittävä kannustin ottaa vastaan tilapäistä ja osa-aikaista työtä;

¹ European Social Policy Network, Minimum Income Schemes in Europe: A study of national policies 2015, tammikuu 2016.

² Ks. Maailmanpankki: Poverty Reduction and Growth: The Virtuous and Vicious Circle, 2006, ja OECD: Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth, 2014.

BG. panee merkille, että useissa jäsenvaltioissa keskustellaan yleistä perustuloa koskevien järjestelmien käyttöönotosta;

Vähimmäistoimeentulojärjestelmät

1. kehottaa kaikkia jäsenvaltioita ottamaan käyttöön riittävät vähimmäistoimeentulojärjestelmät, joihin liittyy työkykyisille tarjottavia työhön paluuta tukevia toimia sekä edunsaajan henkilökohtaisen tilanteen ja perhetilanteen mukaan mukautettuja koulutusohjelmia, jotta voidaan kotitalouksia voidaan tukea asianmukaisilla tuloilla ja auttaa niitä saavuttamaan riittävä elintaso; korostaa, että vähimmäistoimeentulon olisi oltava sosiaalisen turvaverkon viimeinen osa ja sen olisi koostuttava riittävästä taloudellisesta tuesta, laadukkaiden palvelujen turvatusta saatavuudesta ja aktiivisesta työvoimapolitiikasta, sillä tämä on tehokas keino torjua köyhyyttä ja varmistaa ihmisarvoinen elintaso niille, joiden resurssit ovat riittämättömät, korostaa tässä yhteydessä, että oikeus sosiaaliavustukseen on perusoikeus ja että riittävillä vähimmäistoimeentulojärjestelmillä mahdollistetaan ihmisarvoinen elämä, autetaan ihmisiä osallistumaan täysipainoisesti yhteiskuntaan ja varmistetaan heidän riippumattomuutensa heidän koko elämänsä aikana;
2. katsoo, että pyrittäessä edistämään osallistavia yhteiskuntia, joissa ei esiinny köyhyyttä, perustaksi on otettava tuotettavan vaurauden uudelleenjakoa, työn aseman parantaminen työehtosopimusneuvotteluihin perustuvilla työntekijöiden oikeuksilla sekä palkankorotukset ja syrjäytymiskiirteen katkaisevien ja kehitystä edistävien maksuttomien ja laadukkaiden julkisten terveydenhuolto-, sosiaaliturva- ja koulutuspalvelujen tarjoaminen kaikille ihmisille;
3. korostaa riittävän julkisen rahoituksen merkitystä vähimmäistoimeentulojärjestelmien rahoittamisessa; kehottaa komissiota seuraamaan erityisesti sitä, miten köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen poistamiseen varattu 20 prosenttia ESR:n kokonaisrahoituksesta käytetään, sekä tutkimaan rakennerahastojen yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen (asetus (EU) N:o 1303/2013) tulevan tarkistamisen ja etenkin Euroopan sosiaalirahaston ja työllisyyttä ja sosiaalista innovointia koskevan Euroopan unionin ohjelman (EaSI) yhteydessä rahoitusmahdollisuuksia, joilla voidaan auttaa kaikkia jäsenvaltioita perustamaan vähimmäistoimeentulojärjestelmä, jos sellaista ei ole olemassa, tai parantamaan nykyisten järjestelmien toimintaa ja vaikuttavuutta; kehottaa komissiota harkitsemaan tarvittaessa asiaa koskevan tilapäisen unionin rahaston perustamista koheesiopolitiikan ja eurooppalaisen yhteisvastuun välineeksi;
4. toteaa, että jäsenvaltioiden on vaikea siirtyä olemattomista tai heikkolaatuisista vähimmäistoimeentulojärjestelmistä korkeatasoisiin järjestelmiin; pyytää siksi, että jäsenvaltiot pyrkisivät toteuttamaan vaiheittain riittävät vähimmäistoimeentulojärjestelmät ratkaisemalla järjestelmien riittävyteen, kattavuuteen ja käyttöasteeseen liittyvät kysymykset;
5. korostaa, että vähimmäistoimeentulojärjestelmien käyttöönotto voi sekä vähentää eriarvoisuutta ja kriisin sosiaalisia vaikutuksia että tasoittaa suhdanteita tarjoamalla resursseja, joiden avulla voidaan lisätä sisämarkkinoiden kysyntää;
6. painottaa, että kaikilla tarpeessa olevilla, myös kodittomien kaltaisilla kaikkein syrjäytyneimmillä ihmisillä, on oltava vähimmäistoimeentulo, joka riittää täyttämään

perustarpeet; katsoo, että riittävässä vähimmäistoimeentulossa on kyse välttämättömästä tulosta, jonka turvin kaikki tarpeessa olevat voivat elää ihmisarvoista elämää, ja että sitä olisi tarkasteltava osana julkisten ja sosiaalisten palvelujen yleistä saatavuutta; katsoo, että vähimmäistoimeentulojärjestelmissä on varmistettava, ettei riippuvuus sosiaali-tuista muutu pysyväksi, ja helpotettava yhteiskuntaan osallistumista; palauttaa mieliin, että suosituksessa aktiivisesta osallistumisesta todettiin tarve laatia yhdennetty strategia sosiaalisen osallisuuden kolmen osa-alueen (riittävä tulotuki, osallistavat työmarkkinat ja laadukkaiden palvelujen saatavuus) toteuttamiseksi;

7. korostaa, että sosiaaliturvajärjestelmät ovat tärkeitä automaattisina vakauttajina, koska niiden avulla voidaan vaimentaa taantuman kaltaisten ulkoisten tekijöiden aiheuttamia voimakkaita yhteiskunnallisia häiriöitä; kehottaa siksi jäsenvaltioita ottamaan huomioon ILO:n suosituksen nro 202, jossa määritellään sosiaalisen suojelun vähimmäistasot, ja varmistamaan investoinnit sosiaaliturvajärjestelmiin ja lisäämään niitä, jotta voidaan taata niiden suorituskyky köyhyyden ja eriarvoisuuden ehkäisemisessä ja torjunnassa ja varmistaa niiden kestävyys;
8. korostaa vähimmäistoimeentulokeskustelun yhteydessä perheiden ja yksinhuoltajien erityistä asemaa ja sitä, että asia koskee niitä aivan erityisesti;
9. korostaa, että ihmisille olisi annettava mahdollisuus osallistua täysipainoisesti yhteiskuntaan ja talouteen, ja että tämä oikeus olisi tunnustettava kaikilta osin ja tehtävä näkyväksi unionin toimintapolitiikassa varmistamalla laadukkaat kaikkien saatavilla olevat sosiaaliturvajärjestelmät, joihin sisältyy tehokkaat ja riittävät vähimmäistoimeentulojärjestelmät;
10. katsoo, että sosiaaliturva, myös eläkkeet sekä terveydenhuollon, lastenhoidon ja pitkäaikaishoidon kaltaiset palvelut, ovat edelleen keskeisessä asemassa tasapainoisen ja osallistavan kasvun aikaansaamisessa sekä työurien pidentämisessä, työpaikkojen luomisessa ja eriarvoisuuden poistamisessa; kehottaa siksi komissiota ja jäsenvaltioita edistämään toimintapolitiikkaa, jolla varmistetaan sosiaaliturvajärjestelmien riittävyys, asianmukaisuus, tehokkuus ja laatu henkilön koko elämän ajan ja siten turvataan ihmisarvoinen elämä, torjutaan eriarvoisuutta ja parannetaan osallisuutta köyhyyden poistamiseksi erityisesti työmarkkinoilta syrjäytyneiden ja kaikkein haavoittuvimpien ryhmien osalta;
11. korostaa, että riittävät tulot koko elämän ajan ovat keskeisen tärkeitä, jotta riittämättömien tulojen varassa elävät ihmiset voivat saavuttaa ihmisarvoisen elämän;
12. tähdentää, että riittävät vähimmäistoimeentulojärjestelmät ovat aktiivisen osallistamisen työkalu ja edistävät sosiaalista osallistumista ja osallisuutta;
13. palauttaa mieliin, että yksi Eurooppa 2020 -strategian päätavoitteista on köyhyydessä ja sosiaalisesti syrjäytyneinä elävien määrän vähentäminen vähintään 20 miljoonalla ja että tämän tavoitteen saavuttamiseksi on tehtävä vielä lisää töitä; uskoo, että vähimmäistoimeentulojärjestelmät voivat auttaa tämän tavoitteen saavuttamisessa;
14. korostaa, että ihmisarvoiset työpaikat ovat paras tapa torjua köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä; muistuttaa tässä yhteydessä, että on tärkeää edistää kasvua, investointeja ja työpaikkojen luomista;

15. pahoittelee, että jotkut jäsenvaltiot eivät näytä ottavan huomioon neuvoston suositusta 92/441/ETY, jossa tunnustetaan ihmisten perusoikeus ihmisarvoisen elämän edellyttämiin riittävään toimeentuloon ja toimeentuloturvaan;
16. toteaa, että vaikka useimmissa jäsenvaltioissa on omat vähimmäistoimeentulojärjestelmät, jotkut näistä järjestelmistä eivät tarjoa riittävää tulotukea kaikille sitä tarvitseville¹; kehottaa kaikkia jäsenvaltioita ottamaan käyttöön taatun vähimmäistoimeentulon järjestelmät ja tarvittaessa kehittämään niitä, jotta voidaan auttaa torjumaan köyhyyttä ja edistämään sosiaalista osallisuutta;
17. korostaa, että kansallisen vähimmäistoimeentulojärjestelmän käyttöönotto ei saisi heikentää alueellisten vähimmäistoimeentulojärjestelmien tarjoaman suojelun tasoa;
18. tähdentää eurooppalaisen ohjausjakson merkitystä pyrittäessä kannustamaan jäsenvaltioita, joissa ei ole vielä vähimmäistoimeentulojärjestelmiä, ottamaan käyttöön riittävät tulotukijärjestelmät;
19. panee merkille, että joissakin jäsenvaltioissa oikeus vähimmäistoimeentuloa koskeviin etuuksiin edellyttää osallistumista aktiivisiin työmarkkinatoimenpiteisiin; korostaa tässä yhteydessä EU:n tärkeää roolia välittäjänä, jonka avulla jäsenvaltiot voivat vaihtaa parhaita käytäntöjä;
20. toistaa kantansa, jonka se esitti 20. lokakuuta 2010 antamassaan päätöslauselmassa vähimmäistulon asemasta köyhyyden torjunnassa ja osallistavan yhteiskunnan edistämiseksi Euroopassa;
21. panee asianmukaisesti merkille Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon riittävää vähimmäistoimeentuloa koskevasta puitedirektiivistä, jossa olisi vahvistettava yhteiset säännöt ja indikaattorit, tarjottava menetelmät sen täytäntöönpanon seuraamista varten ja parannettava vuoropuhelua asianomaisten henkilöiden, jäsenvaltioiden ja unionin toimielimien välillä; huomauttaa tässä yhteydessä, että kuten aiemmin on osoitettu, vähimmäistoimeentuloa koskevan puitedirektiivin laatiminen on juridisesti mahdollista EU:n nykyisten perussopimusten puitteissa²; katsoo, että tällaisen kehyksen olisi perustuttava konkreettisiin tekijöihin ja siinä olisi otettava huomioon kunkin jäsenvaltion sosiaalinen ja taloudellinen toimintaympäristö sekä historialliset käytännöt ja että se voisi olla kannustin, joka motivoi ihmisiä taloudelliseen aktiivisuuteen; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita arvioimaan tätä varten tapoja ja keinoja, joilla huolehditaan riittävästä vähimmäistoimeentulosta kaikissa jäsenvaltioissa;
22. suhtautuu myönteisesti komission lausuntoon siitä, että eurooppalaisessa ohjausjaksossa keskitytään nyt vahvemmin tuloksellisuuden sosiaali- ja työllisyysasioissa, mutta uskoo, että tämän tavoitteen saavuttamiseksi ja yleisen johdonmukaisuuden varmistamiseksi tarvitaan lisäponnisteluja erityisesti sosiaalisten investointien edistämisen kautta; kehottaa komissiota seuraamaan ja arvioimaan säännöllisesti maakohtaisissa suosituksissa jäsenvaltioiden edistymistä kaikkien saatavilla olevien,

¹ Minimum Income Schemes in Europe - A study of national policies - 2015.

² A. Van Lancker, EAPN:n valmisteluasiakirja riittävää vähimmäistoimeentuloa koskevasta puitedirektiivistä, syyskuu 2010.

kohtuuhintaisten ja laadukkaiden palvelujen tarjoamisessa sekä riittävien ja tehokkaiden vähimmäistoimeentulojärjestelmien täytäntöönpanossa;

23. korostaa eurooppalaisen ohjausjakson merkitystä seurattaessa nykyisten vähimmäistoimeentulojärjestelmien riittävyyttä ja niiden vaikutusta köyhyyden vähentämiseen erityisesti maakohtaisten suositusten avulla mutta painottaa myös yhteisen työllisyysraportin ja vuotuisen kasvuselvityksen merkitystä;
24. korostaa, että vähimmäistoimeentulojärjestelmillä olisi varmistettava köyhyysrajan ylittävät tulot, jotka estävät vakavan aineellisen puutteen ja nostavat kotitaloudet tällaisesta tilanteesta, ja niihin olisi yhdistettävä julkisten terveydenhuolto-, koulutus- ja lastenhoitopalvelujen tarjoaminen;
25. katsoo, että vähimmäistoimeentulojärjestelmät olisi liitettävä sosiaalista osallisuutta ja integrointia koskevaan strategiseen lähestymistapaan, jossa sekä yleisin politiikkatoimin että kohdennetuin toimenpitein – asuntotuotannon, terveydenhuollon, koulutuksen ja sosiaalipalvelujen sekä muiden yleishyödyllisten palvelujen alalla – autetaan ihmisiä pääsemään pois köyhyydestä ja tarjotaan henkilökohtaista tukea sekä apua työkykyisille työmarkkinoille pääsyssä; katsoo, ettei vähimmäistoimeentulojärjestelmien todellisena tavoitteena pitäisi olla pelkästään avun antaminen vaan ennen kaikkea edunsaajien tukeminen näiden siirtyessä sosiaalisen syrjäytymisen tilanteesta aktiivielämään, jotta vältetään pitkäaikainen riippuvuus avusta;
26. kehottaa jäsenvaltioita parantamaan aktiivisen osallisuuden eri osa-alueiden parissa työskentelevien viranomaisten ja palvelujen välistä koordinoitua ja yhtenäistettyä suunnittelua siten, että asiakkaille kehitetään yksi yhteinen asiointipiste ja lisätään palvelujen käytettävissä olevia valmiuksia ja resursseja, jotta voidaan parantaa kyseessä olevien palvelujen saatavuutta ja laatua;
27. pitää ratkaisevan tärkeänä sitä, että riittävät tulot taataan aktiivisesta osallistumisesta annetun suosituksen mukaisesti myös haavoittuvassa asemassa oleville ihmisille, joille palaaminen työelämään ei ole mahdollista tai enää vaihtoehto;
28. vaatii, että vähimmäistoimeentulojärjestelmien riittävydessä on edistytävä merkittävässä ja varmennettavissa olevalla tavalla, jotta voidaan vähentää köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä etenkin kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien ryhmien osalta sekä auttaa turvaamaan heidän oikeutensa ihmisarvoiseen elämään;
29. panee huolestuneena merkille, että monessa jäsenvaltiossa esimerkiksi pitkäaikaishoidon kustannukset ylittävät jopa keskimääräisen eläketulon; korostaa, että on tärkeää ottaa huomioon eri ikäryhmiin kuuluvien ihmisten erityistarpeet ja elinkustannukset;
30. pitää tärkeänä määritellä jäsenvaltioiden sosioekonomiseen tilanteeseen mukautetut asianmukaiset kelpoisuusperusteet, jotka mahdollistavat etuuksien saamisen vähimmäistoimeentulojärjestelmästä; katsoo, että näihin perusteisiin olisi kuuluttava se, että edunsaaja ei saa työttömyystukea tai että se ei riitä estämään köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä ja että perusteissa olisi myös otettava huomioon lasten ja muiden huollettavien lukumäärä; korostaa kuitenkin, että näillä perusteilla ei pidä luoda hallinnollisia esteitä, jotka estävät jo valmiiksi erittäin haavoittuvassa tilanteessa

olevilta ihmisiltä pääsyn vähimmäistoimeentulojärjestelmien piiriin, kuten kodittomille asetettava vaatimus fyysisestä osoitteesta;

31. toteaa jälleen, että on tärkeää taata tasavertainen pääsy vähimmäistoimeentulojärjestelmiin ilman etniseen alkuperään, sukupuoleen, koulutustasoon, kansallisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen, uskontoon, vammaisuuteen, ikään, poliittisiin mielipiteisiin tai sosioekonomiseen taustaan perustuvaa syrjintää;
32. on huolissaan siitä, että vähimmäistoimeentulon käyttöaste on alhainen siihen oikeutettujen henkilöiden keskuudessa; katsoo, että alhainen käyttöaste kuuluu kyseessä olevien ihmisten sosiaalisen osallisuuden merkittäviin esteisiin; pyytää komissiota ja sosiaalisen suojelun komiteaa tekemään lisätutkimuksia alhaisen käyttöasteen ongelmasta ja laatimaan suosituksia ja suuntaviivoja sen ratkaisemiseksi; kehottaa jäsenvaltioita torjumaan alhaista käyttöastetta muun muassa lisäämällä kansalaisten tietoisuutta vähimmäistoimeentulojärjestelmien olemassaolosta, tarjoamalla asianmukaista ohjausta vähimmäistoimeentulojärjestelmien käyttämisestä ja parantamalla hallinnollista organisointia;
33. korostaa, että jäsenvaltioiden on toteutettava erityistoimia vähimmäistoimeentulorajan määrittämiseksi asiaankuuluvien indikaattoreiden, kuten viitebudjettien, perusteella, jotta voidaan turvata taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja vähentää köyhyyden riskiä kaikissa jäsenvaltioissa; toteaa, että nämä tiedot olisi esiteltävä vuosittain kansainvälisenä köyhyyden poistamisen teemapäivänä (17. lokakuuta);
34. panee merkille, että monet jäsenvaltiot käyttävät jo vähimmäistoimeentuloturvaa koskevia indikaattoreita; kehottaa kaikkia jäsenvaltioita hyödyntämään näistä indikaattoreista saatavia tietoja, jotka mahdollistavat myös paremman kansallisten järjestelmien välisen vertailun;
35. katsoo, että vähimmäistoimeentuloa olisi pidettävä tilapäisenä ja sen rinnalla olisi aina toteutettava aktiivisia työmarkkinoille integroimista koskevia politiikkatoimia;
36. katsoo, että vähimmäistoimeentulojärjestelmät ovat siirtymäkauden välineitä köyhyyden, sosiaalisen syrjäytymisen ja eriarvoisuuden vähentämiseksi ja torjumiseksi, joten niihin olisi suhtauduttava sosiaalisena investointina; panee merkille vähimmäistoimeentulojärjestelmien suhdanteita tasoittavat vaikutukset;
37. korostaa, että vähimmäistoimeentulon määrää vahvistettaessa on otettava asianmukaisesti huomioon huollettavana olevien henkilöiden ja erityisesti lasten tai erityistä huolenpitoa tarvitsevien henkilöiden määrä, jotta voidaan murtaa köyhyyden ja erityisesti lapsiköyhyyden noidankehä; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että vuonna 2013 annettu suositus ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre” pannaan nopeasti täytäntöön; katsoo myös, että komission olisi laadittava vuotuinen kertomus lapsiköyhyyden torjunnassa ja suosituksen täytäntöönpanossa saavutetusta edistymisestä suosituksen indikaattoreiden avulla;
38. huomauttaa, että viitebudjetit voivat auttaa määrittelemään ihmisten perustarpeet täyttävän vähimmäistoimeentulon tason siten, että se kattaa myös muita kuin rahallisia näkökohtia, kuten koulutuksen ja elinikäisten oppimismahdollisuuksien, kunnollisen

asunnon, laadukkaiden terveydenhuoltopalvelujen, yhteiskunnallisten aktiviteettien ja kansalaisvaikuttamisen saatavuuden ja että siinä otetaan huomioon myös kotitalouksien kokoonpano ja ikärakenne ja kunkin jäsenvaltion taloudellinen ja sosiaalinen tilanne; palauttaa mieliin, että komissio kehotti sosiaalisia investointeja koskevasta paketista antamassaan tiedonannossa jäsenvaltioita vahvistamaan viitebudjetteja, jotka auttavat suunnittelemaan tehokkaan ja riittävän tulotuen, jossa otetaan huomioon paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla yksilöidyt sosiaaliset tarpeet alueellisen yhteenkuuluvuuden parantamiseksi; kehottaa lisäksi käyttämään viitebudjetteja työkaluna, jonka avulla voidaan arvioida jäsenvaltioiden vähimmäistoimeentulojärjestelmien riittävyttä;

39. katsoo, että riittäviä vähimmäistoimeentuloa koskevia järjestelmiä perustaessaan jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon Eurostatin vahvistama köyhyysriskiraja, joka on 60 prosenttia kansallisesta käytettävissä olevasta ekvivalentista mediaanitulosta (sosiaalisten tulonsiirtojen jälkeen), sekä muita indikaattoreita, kuten viitebudjetit; toteaa, että viitebudjetteja voitaisiin käyttää parantamaan köyhyyden torjuntaa ja testaamaan vähimmäistoimeentulon tason ja edellä mainitun riskirajan kestävyttä toissijaisuusperiaatetta noudattaen;
40. katsoo, että tuloja ja elinoloja koskevien ajantasaisten lukujen puute estää kansalliset erityispiirteet huomioon ottavan viitebudjetin ja vähimmäistoimeentulon toteuttamisen ja vertailun;
41. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita vaihtamaan parhaita käytäntöjä vähimmäistoimeentulojärjestelmistä;
42. kehottaa komissiota ja sosiaalisen suojelun komiteaa kirjaamaan ylös ja jakamaan esimerkkejä onnistuneista strategioista ja edistämään vertaisarviointeja sekä muita menetelmiä vähimmäistoimeentulojärjestelmiin liittyvien hyvien käytäntöjen vaihtamiseksi; suosittelee, että näissä toimissa keskityttäisiin tärkeisiin kysymyksiin, kuten säännöllisten korotusten varmistamiseen, kattavuuden ja käyttöasteen lisäämiseen, lannistimien poistamiseen ja aktiivisen osallistumisen eri osa-alueiden välisten yhteyksien tehostamiseen;
43. ottaa huomioon, että vähimmäistoimeentulojärjestelmät herättävät monia kysymyksiä, jotka liittyvät esimerkiksi saatavuuteen, kattavuuteen, rahoitukseen, kelpoisuusvaatimukseen ja keston, ja katsoo, että niiden vuoksi EU:n tasolla laadittava malli kansallisten vähimmäistoimeentulojärjestelmien yhteisistä tavoitteista voisi olla hyödyllinen pyrittäessä luomaan tasapuoliset toimintaedellytykset jäsenvaltioiden kesken; kehottaa näin ollen komissiota tekemään vaikutustenarvioinnin vähimmäistoimeentulojärjestelmistä EU:ssa, vaatimaan säännöllistä seuranta ja raportointia ja harkitsemaan lisätoimenpiteitä, joissa otetaan huomioon kunkin jäsenvaltion taloudelliset ja sosiaaliset olot ja niiden ryhmien tarpeet, joita asia eniten koskee, sekä arvioidaan, pystyvätkö kotitaloudet järjestelmien avulla täyttämään henkilökohtaiset perustarpeensa ja auttavatko järjestelmät vähentämään köyhyyttä;
44. pyytää kiinnittämään huomiota EU:n talouspolitiikkaa viime vuosina hallinneisiin säästötoimenpiteisiin, jotka ovat aiheuttaneet talouden hidastumista sekä työttömyyden kasvua ja työmahdollisuuksien vähenemistä, ja toteaa, että tämä on lisännyt köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa elävien ihmisten määrää ja että ongelma on

erityisen akuutti tietyissä jäsenvaltioissa, joissa on korkea työttömyysaste tai paljon ihmisiä työmarkkinoiden ulkopuolella;

45. on huolestunut monessa jäsenvaltiossa viime vuosina toteutetuista työttömyystukien määrän ja/tai keston leikkauksista sekä kelpoisuusvaatimusten tiukentamisesta, mikä on johtanut siihen, että entistä useampien on pitänyt turvautua vähimmäistoimeentulojärjestelmiin ja aiheuttanut lisäpainetta näille järjestelmille¹;
46. korostaa, että eriarvoisuus on lisääntymässä kaikissa jäsenvaltioissa ja EU:ssa;
47. on huolissaan siitä, että viime vuosina vähimmäistoimeentulojärjestelmien etuuksien taso ja kattavuus vaikuttavat heikentyneen monessa jäsenvaltiossa; katsoo, että ESPN-verkoston suositusten mukaisesti jäsenvaltioiden olisi lisättävä vähimmäistoimeentulojärjestelmien kattavuutta, jotta ne kattaisivat tukea tarvitsevat ihmiset²;
 - a. kehottaa jäsenvaltioita, joissa on hyvin monimutkaiset ja pirstoutuneet järjestelmät, yksinkertaistamaan näitä järjestelmiä ja kehittämään niistä kattavampia;
 - b. kehottaa jäsenvaltioita, joissa kattavuus on nykyisin heikko, tarkistamaan järjestelmiensä vaatimuksia, jotta järjestelmät kattavat kaikki tukea tarvitsevat ihmiset;
 - c. kehottaa jäsenvaltioita, joiden vähimmäistoimeentulojärjestelmien ulkopuolelle on tällä hetkellä suljettu merkittäviä köyhyydestä kärsiviä ryhmiä, kuten kodittomat, pakolaiset, turvapaikanhakijat, romanit ja nuoret, tarkistamaan järjestelmiään, jotta ne kattaisivat paremmin edellä mainitut ryhmät;
 - d. kehottaa jäsenvaltioita, joiden keskeisissä vähimmäistoimeentulojärjestelmissä käytetään paljon hallinnollista harkintaa, pyrkimään vähentämään sitä ja varmistamaan, että päätöksentekoa varten on olemassa selvät ja johdonmukaiset perusteet ja tehokas muutoksenhakumenettely;
48. korostaa, että on tärkeää lisätä työntekijöiden, työttömien ja muita heikommassa asemassa olevien yhteiskuntaryhmien osallistumista elinikäiseen oppimiseen sekä parantaa ammattipätevyuden ja uusien taitojen hankkimisen tasoa, koska ne ovat ratkaisevan tärkeitä välineitä, jolla voidaan nopeuttaa työmarkkinoille pääsyä, parantaa tuottavuutta ja auttaa ihmisiä löytämään työpaikka;
49. painottaa väestökehityksen merkitystä pyrittäessä torjumaan köyhyyttä Euroopassa;
50. korostaa, että köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen poistamiseksi, tehokkaiden sosiaaliturvaverkkojen edistämiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi tarvitaan kiireesti konkreettisia toimia, joilla autetaan varmistamaan taloudellinen ja alueellinen

¹ European Social Policy Network, Social Investment in Europe: A study of national policies 2015, tammikuu 2016.

² European Social Policy Network, Minimum Income Schemes in Europe: A study of national policies 2015, tammikuu 2016.

yhteenkuuluvuus; painottaa, että nämä toimet on toteutettava asianmukaisella tasolla eli kansallisella ja unionin tasolla kunkin politiikanalan toimivallan jaon mukaan;

51. kannattaa komission sosiaalisia investointeja koskevaa lähestymistapaa, jossa hyvin suunnitellun sosiaalipolitiikan katsotaan edistävän talouskasvua ja samalla suojelevan ihmisiä köyhyydeltä ja toimivan taloudellisena vakauttajana¹;
52. suhtautuu myönteisesti pohdintoihin ja tutkimuksiin, jotka koskevat tulojen ja vaurauden oikeudenmukaisemman jakautumisen aikaansaamista yhteiskunnissamme;
53. painottaa, että talouskriisin vaikutus ja säästöjen hallitsema poliittinen toimintaympäristö kuuluvat keskeisiin sosiaalisia investointeja koskevan lähestymistavan kehittämistä jäsenvaltioissa haittaaviin tekijöihin²;
54. kehottaa kiinnittämään vastedes makrotalouspolitiikan määrittelyssä riittävästi huomiota tarpeeseen vähentää sosiaalista eriarvoisuutta ja turvata kaikille yhteiskuntaryhmille mahdollisuus käyttää asianmukaisesti rahoitettuja julkisia palveluja ja siten torjumaan köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä;
55. kehottaa ryhtymään toimiin sosiaalisen eriarvoisuuden vähentämiseksi siten, että ihmisille annetaan mahdollisuus hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla lahjojaan ja kykyjään; kehottaa myös keskittämään sosiaalituen niihin, jotka ovat sekä köyhiä että kykenemättömiä ansaitsemaan riittäviä tuloja omin avuin;
56. korostaa, että viimeaikaiset kokemukset verovapautuksiin perustuvista uudistuksista osoittavat, että vähimmäistoimeentuloa koskevat politiikat on parempi rahoittaa talousarviotuella kuin verokannustimilla;
57. painottaa, että koulutus, sosiaaliset tulonsiirrot, progressiiviset, oikeudenmukaiset ja uudelleenjakoon perustuvat verojärjestelmät sekä käytännön toimenpiteet, joilla vahvistetaan kilpailukykyä ja torjutaan veronkiertoa ja veropetoksia, voivat kaikki edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta;
58. korostaa tarvetta mukauttaa nykyisiä vähimmäistoimeentulojärjestelmiä siten, että voidaan puuttua paremmin nuorisotyöttömyyden haasteeseen;

Julkiset työllisyysohjelmat

59. panee merkille tietyt julkiset työllisyysohjelmat, joissa tarjotaan kaikille, jotka haluavat tehdä työtä ja pystyvät siihen, mahdollisuus saada siirtymäkauden työpaikka julkishallinnossa, voittoa tavoittelemattomissa yksiköissä tai yhteisötalouden yrityksissä; pitää kuitenkin tärkeänä, että näissä ohjelmissa edistetään työehtosopimuksiin ja työlainsäädäntöön perustuvia työntekijöiden oikeuksia kunnioittavia työpaikkoja;

¹ Euroopan komission tiedonanto ”Kasvua ja yhteenkuuluvuutta tukevat sosiaaliset investoinnit, mukaan luettuna Euroopan sosiaalirahaston täytäntöönpano vuosina 2014–2020”, COM(2013)0083, 20. helmikuuta 2013, ja ESPN, ”Social Investment in Europe: A study of national policies 2015, vuodelta 2015.

² ”Social Investment in Europe” (mainittu edellä).

60. katsoo, että julkisten työllisyysohjelmien avulla olisi parannettava työntekijöiden työllistävyyttä ja helpotettava pääsyä tavanomaisille työmarkkinoille; muistuttaa, että tällaisiin ohjelmiin olisi sisällytettävä henkilökohtaiset etenemissuunnitelmat, niissä olisi tarjottava asianmukainen palkka ja niiden olisi johdettava ihmisarvoiseen työhön;
61. katsoo, että ihmisarvoisten työpaikkojen luomisen on oltava EU:n ensisijainen tavoite, sillä se on tärkeä toimi köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämiseksi;
62. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että kaikki sidosryhmät, etenkin työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunnan järjestöt, osallistuvat täysipainoisesti vähimmäistoimeentuloa koskevien toimintapolitiikkojen ja ohjelmien laatimisen, täytäntöönpanoon ja seurantaan;
63. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

PERUSTELUT

Eurooppaa vuodesta 2008 lähtien koetellut laaja talouskriisi on vaikuttanut pysyvästi Euroopan työmarkkinoihin. Se on muuttanut olennaisesti yhteiskuntarakennetta leventämällä eksponentiaalisesti yhteiskuntaryhmien välistä kuilua ja tuonut esiin maanosan pohjoisen ja eteläisen osan välille muodostuneen jakolinjan. Toistaiseksi 120 miljoonaa ihmistä on joutunut köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vaaraan.

Vaikka sekä unionin toimielimet että jäsenvaltioiden hallitukset ovat yrittäneet toteuttaa toimenpiteitä, jotka jollakin tavalla voisivat hillitä kriisin vaikutuksia, työttömyys- ja köyhyysasteet eivät näytä edelleenkään pienenevän eivätkä jäsenvaltioiden hallituksille määrätyt rakenteelliset uudistukset tai hallitusten yritykset edistää aktiivista työmarkkinapolitiikkaa ole johtaneet merkillepantaviin tuloksiin.

Tämän taattua vähimmäistoimeentuloa koskevan mietinnön tarkoituksena on antaa käytännön ohjeita siitä, miten pitäisi toimia rinnakkain toisaalta talouskriisin sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi tehokkaasti nostamalla pois köyhyydestä ja sosiaalisesta syrjäytymisestä 120 miljoonaa Euroopan kansalaista, jotka elävät nykyään tällaisissa oloissa, ja toisaalta edistämällä aktiivista politiikkaa, jolla pyritään luomaan työpaikkoja ja varmistamaan kestävä työllisyys.

Koska työttömiksi jäävät työntekijät eri syistä myös menettävät neuvotteluvoimaansa ja jäävät näin ollen ulkopuolisiksi, heillä ei ole juurikaan mahdollisuuksia päästä uudelleen työmarkkinoille. He ovat jatkuvasti työmarkkinoiden ulkopuolella, jolloin heihin kohdistuu myös sellaisia heikentäviä tekijöitä kuin taitojen vähittäinen rapautuminen ja itsetunnon/työinnon asteittainen väheneminen, minkä vuoksi he ajautuvat kauemmas aktiivisesta sosiaalisesta elämästä. Haittoja on paljon, ja ne ovat hyvin erilaisia:

- tuotannon menetykset
- sosiaalinen syrjäytyminen
- taitojen heikkeneminen
- psyykkiset haitat
- lyhentynyt elinajanodote
- motivaation katoaminen
- perhe-elämän huonontuminen
- eriarvoisuuden kasvu
- arvojen ja vastuun häviäminen.

Työn menettäminen voi joissain tapauksissa johtaa erilaisiin pimeän työn muotoihin. Tämän torjuminen kaikin tavoin on ratkaisevan tärkeää.

Tarve luoda vähimmäistoimeentulon eurooppalaiset puitteet johtuu siitä, että on havaittu, että eri jäsenvaltioissa käytössä olevilla erilaisilla toimintatavoilla ei pystytä ratkaisemaan kokonaisvaltaisesti köyhyyden ja eriarvoisuuden ongelmaa. Tässä yhteydessä EU:n olisi kaikin keinoin pyrittävä saavuttamaan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet. Strategiassa on vahvistettu perustavoite, joka on köyhyydessä elävien ja sosiaalisesti syrjäytyneiden ihmisten mahdollisuus päästä pois tästä tilanteesta.

Tällä hetkellä tämä tavoite on saavutettavissa aktiivisella työmarkkina- ja koulutuspolitiikalla sekä tukemalla ihmisiä tarvittaessa kaikissa tilanteissa.

Uusia työpaikkoja voidaan luoda erityisesti niillä aloilla, jotka tällä hetkellä voivat saada merkittäviä investointeja, esimerkiksi kiertotalous, vihreä talous ja yhteisötalous, siten, että varmistetaan taitojen päivittäminen ja jo hankitun osaamisen kehittäminen.

Toinen tässä mietinnössä esitetty keskeinen vaatimus on se, että on käytettävä asianmukaisia ja yhteisiä indikaattoreita, joilla voidaan varmistaa taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja näin vähentää riskiä, että samasta työstä maksetaan erilaista palkkaa.

Vähimmäistoimeentulojärjestelmä olisi kytkettävä strategiseen lähestymistapaan, jolla pyritään edistämään sosiaalista integraatiota, ja tätä varten on suositeltavaa, että järjestelmän täytäntöönpanon rinnalla toteutetaan tehokkaita sosiaalisen suojelun toimenpiteitä kansalaisten eri elämänaloilla, kuten asuntotakuu, terveydenhuolto ja koulutus.

Tämän mietinnön tarkoituksena on siis edistää keskustelua tästä aiheesta, joka on ollut ajankohtainen jo useita vuosia kaikilla tasoilla, ja lisäksi saada komissio ottamaan siihen tiukka, päättäväinen ja tosiasioihin perustuva kanta.

29.6.2017

TALOUS- JA RAHA-ASIOIDEN VALIOKUNNAN LAUSUNTO

työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnalle

vähimmäistulosta köyhyyden torjunnassa
(2016/2270(INI))

Valmistelija: Miguel Viegas

EHDOTUKSET

Talous- ja raha-asioiden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- A. ottaa huomioon, että 23,7 prosenttia väestöstä ja 12,5 prosenttia 18 vuotta täyttäneestä työvoimasta EU-28:ssa oli köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa vuonna 2015¹;
- B. ottaa huomioon, että 17,3 prosenttia väestöstä EU-28:ssa oli erityisesti köyhyysvaarassa vuonna 2015²; ottaa huomioon, että tämä indikaattori ei Eurostatin mukaan mittaa vaurautta eikä köyhyyttä vaan osoittaa, että henkilöllä on suhteessa muihin ihmisiin samassa maassa pienet tulot, mikä ei välttämättä ole sama asia kuin alhainen elintaso;
- C. toteaa, että köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten yhteenlaskettu määrä kasvoi EU:ssa 1,6 miljoonalla (Euroalueella 5,5 miljoonalla) vuosina 2008–2015, mikä on ristiriidassa Eurooppa 2020 -strategiassa asetetun tavoitteen kanssa, jonka mukaan määrää on tarkoitus vähentää 20 miljoonalla vuoteen 2020 mennessä;
- D. ottaa huomioon, että Eurostatin kehittämien menetelmien³ mukaan köyhyysriskiraja on 60 prosenttia kansallisesta käytettävissä olevasta ekvivalentista mediaanitulosta (sosiaalisten tulonsiirtojen jälkeen);

¹ Eurostat: People at risk of poverty or social exclusion, joulukuu 2016 – http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/People_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion

² Eurostat, sama kuin edellä.

³ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:At-risk-of-poverty_rate

- E. toteaa, että Eurooppa on maailman vauraimpia alueita, vaikka viimeisimpien tuloköyhyyttä koskevien tietojen mukaan köyhyys ja vakava aineellinen puute ovat lisääntyneet Euroopassa;
- F. ottaa huomioon, että tuloköyhyys on vain yksi köyhyyden käsitteen osa-alue ja että köyhyyden käsite liittyy aineellisten resurssien lisäksi myös sosiaalisiin voimavaroihin ja erityisesti koulutukseen, terveyteen ja mahdollisuuksiin saada palveluja;
- G. ottaa huomioon 9. toukokuuta 1950 annetun Schumanin julistuksen, jossa vaadittiin työntekijöiden olojen yhtenäistämistä;
- H. toteaa, että joidenkin jäsenvaltioiden talousarviot ovat pahasti alijäämäisiä ja niiden velka on kasvanut, joten ne ovat tiukentaneet sosiaalimenojaan, mikä on heikentänyt julkisia terveydenhuolto- ja koulutusjärjestelmiä, sosiaaliturvan ja sosiaalisen suojelun järjestelmiä sekä asumisjärjestelmiä ja erityisesti niihin liittyvien palvelujen piiriin pääsyä sekä palvelujen riittävyttä, saatavuutta ja laatua; toteaa tämän vaikuttaneen kielteisesti etenkin yhteiskunnan vähävaraisimpiin kyseisissä jäsenvaltioissa;
- I. toteaa, että työmarkkinoiden rakenneuudistukset ja julkisen talouden vakauttaminen ovat kääntyneet itseään vastaan, koska ne ovat kasvattaneet jäsenvaltioiden välisiä eroja elintason ja kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen suhteen ja siten lisänneet eriarvoisuutta unionissa; ottaa huomioon, että esimerkiksi Ranskan kotitalouksien köyhimmällä 10 prosentilla elintason mediaani on korkeampi kuin koko Portugalin väestön elintason mediaani ja Luxemburgin kotitalouksien rikkaimman prosentin elintason mediaani on 75 kertaa korkeampi kuin Romanian kotitalouksien köyhimmän 10 prosentin elintason mediaani;
- J. toteaa, että vähimmäistuloa koskevat toimintapolitiikat toimivat automaattisena vakauttajana; ottaa huomioon, että taantuma on ollut pienempi maissa, joissa on vakaat järjestelmät kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen tukemiseksi;
- K. huomauttaa, että veronkierto ja veropetokset luovat EU:hun epätasapuoliset kilpailuedellytykset ja riistävät jäsenvaltioilta suuria määriä tuloja, jotka muutoin auttaisivat kartuttamaan riittävästi varoja vakaata sosiaalipolitiikkaa ja julkista hyvinvointipolitiikkaa varten, ja vähentävät valtioiden tuloja, joilla voitaisiin rahoittaa parempia edellytyksiä talouskasvulle, tulojen nousulle ja sosiaalipolitiikalle; toteaa tämän ilmiön olevan vakava ongelma EU:lle;
- L. katsoo, että koulutus, sosiaaliset tulonsiirrot ja sosiaalietuudet, oikeudenmukainen veropolitiikka ja vakaa työllisyyspolitiikka ovat tärkeitä tekijöitä pyrittäessä paikkaamaan tuloeroja, alentamaan työttömyysastetta ja vähentämään köyhyyttä;
- M. ottaa huomioon eri tuloviidennesten erilaisen kulutusalttiuden¹; toteaa, että EU:n vähävaraisimpia yhteiskuntaryhmiä tukevat toimintapolitiikat hyödyttävät koko taloutta eikä niillä yleensä ole vaikutusta talousarvioon; panee merkille IMF:n päätelmän, että jos rikkaimman 20 prosentin tulo-osuus kasvaa yhdellä prosenttiyksiköllä, BKT kasvaa itse asiassa 0,08 prosenttiyksikköä vähemmän seuraavina viitenä vuotena, kun taas alimman

¹ Ks. Euroopan keskuspankki: The distribution of wealth and the marginal propensity to consume, Working Paper No 1655, maaliskuu 2014,

20 prosentin (köyhien) tulo-osuuden vastaavaan kasvuun liittyy 0,38 prosenttiyksikköä suurempi kasvu¹;

- N. toteaa, että jos vähimmäistulopolitiikka yhdistetään asianmukaisesti muihin sosiaalialaa ja työmarkkinoita koskeviin toimiin ja toimintapolitiikkoihin, sen käyttöönotto ja vahvistaminen voivat auttaa torjumaan köyhyyttä ja tukemaan sosiaalista osallisuutta ja työmarkkinoille pääsyä;
 - O. panee merkille, että eri tutkimukset ovat osoittaneet köyhyyden vaikuttavan kielteisesti talouskasvuun²;
 - P. toteaa, että vähimmäistulojärjestelmät voivat toimia automaattisina makrotaloudellisina vakauttajina reagoitaessa talouden häiriöihin;
 - Q. toteaa, että vähimmäistulojärjestelmien vaikuttavuus köyhyyden lievittäjinä, etenkin nuorten työmarkkinoille integroitumisen edistäjinä ja automaattisina vakauttajina vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioiden välillä;
 - R. toteaa, että hyvin suunnitellut tulotukijärjestelmät eivät vähennä halukkuutta työhön³;
 - S. huomauttaa, että vähimmäistulon käsitettä ei pidä sekoittaa vähimmäispalkan käsitteeseen;
 - T. toteaa, että sosiaalisten oikeuksien ensimmäinen pilari kattaa vähimmäistulon takaamisen niille, joilla ei ole riittävästi resursseja varmistamaan ihmisarvoista elämää tai jotka eivät saa riittävästi korvausta työstään;
 - U. ottaa huomioon, että jotkut jäsenvaltiot käynnistävät parhaillaan pilottihankkeita testatakseen perustuloa koskevia politiikkoja, ja mainitsee esimerkkinä Suomen, jossa satunnaisotannalla valittu 2 000 työttömän ryhmä saa vastikkeettoman 560 euron summan kuukaudessa, minkä on tarkoitus olla riittävä kannustin ottaa vastaan tilapäistä ja osa-aikaista työtä;
 - V. panee merkille, että useissa jäsenvaltioissa keskustellaan yleistä perustuloa koskevien järjestelmien käyttöönotosta;
1. pyytää komissiota laatimaan arvion nykyisten perustulojärjestelmän käyttöönottoa koskevien kokeilujen päätyttyä jäsenvaltioissa;
 2. korostaa, että köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen poistamiseksi, tehokkaiden sosiaaliturvaverkkojen edistämiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi tarvitaan kiireesti konkreettisia toimia, jotta autetaan varmistamaan taloudellinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus; painottaa, että nämä toimet on toteutettava asianmukaisella tasolla eli kansallisella ja unionin tasolla kunkin politiikanalan toimivallan jaon mukaan;

¹ IMF: Causes and Consequences of Income Inequality: A Global Perspective, 2015 – siteerattu sivustolla <http://www.taxjustice.net/2015/06/22/new-imf-research-tax-affects-inequality-inequality-affects-growth/>

² Ks. Maailmanpankki: Poverty Reduction and Growth: The Virtuous and Vicious Circle, 2006, ja OECD: Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth, 2014.

³ Ks. Euroopan komissio: Employment and Social Developments in Europe 2013, tammikuu 2014.

3. katsoo, että vähimmäistulojärjestelmät kuuluvat kansallisten viranomaisten toimivaltaan, minkä vuoksi niiden käyttöönotossa ja kehittämisessä olisi kussakin tapauksessa otettava huomioon taloudellinen ja sosiaalinen tilanne sekä tuotantojärjestelmä; suosittelee, että tällaisten järjestelmien mahdollisen käyttöönoton yhteydessä annettaisiin takeet siitä, että huolehditaan työmarkkinoille (uudelleen) integroitumista koskevista kannustimista;
4. toteaa jälleen, että paras keino vähentää köyhyyttä ja välttää sosiaalista syrjäytymistä on edistää kestävästä kasvusta ja luoda eurooppalaisille yrityksille suotuisat toimintaedellytykset ennen kaikkea välttämällä liiallisia hallinnollisia rasitteita ja huolehtimalla rahoituksen saatavuudesta, jotta ne voivat luoda työpaikkoja;
5. kannattaa komission sosiaalisia investointeja koskevaa lähestymistapaa, jossa hyvin suunnitellun sosiaalipolitiikan katsotaan edistävän talouskasvua ja samalla suojelevan ihmisiä köyhyydeltä ja toimivan taloudellisena vakauttajana¹;
6. suhtautuu myönteisesti pohdintoihin ja tutkimuksiin, jotka koskevat tulojen ja vaurauden oikeudenmukaisemman jakautumisen aikaansaamista yhteiskunnissamme;
7. painottaa, että taluskriisin vaikutus ja säästöjen hallitsema poliittinen toimintaympäristö kuuluvat keskeisiin sosiaalisia investointeja koskevan lähestymistavan kehittämistä jäsenvaltioissa haittaaviin tekijöihin²;
8. kehottaa kiinnittämään vastedes makrotalouspolitiikan määrittelyssä riittävästi huomiota tarpeeseen vähentää sosiaalista eriarvoisuutta ja turvata kaikille yhteiskuntaryhmille mahdollisuus käyttää asianmukaisesti rahoitettuja julkisia palveluja ja siten torjumaan köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä;
9. kehottaa ryhtymään toimiin sosiaalisen eriarvoisuuden vähentämiseksi antamalla ihmisille mahdollisuus hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla lahjojaan ja kykyjään; kehottaa myös keskittämään sosiaaliturvan niihin, jotka ovat sekä köyhiä että kykenemättömiä ansaitsemaan riittäviä tuloja omin avuin;
10. kunnioittaa jokaisen jäsenvaltion täysivaltaista oikeutta valita demokraattisesti oma talouspolitiikkansa;
11. korostaa, että viimeaikaiset kokemukset verovapautuksiin perustuvista uudistuksista osoittavat, että vähimmäistuloa koskevat politiikat on parempi rahoittaa talousarviotuella kuin verokannustimilla;
12. painottaa, että koulutus, sosiaaliset tulonsiirrot, progressiiviset, oikeudenmukaiset ja uudelleenjakoon perustuvat verojärjestelmät sekä käytännön toimenpiteet, joilla vahvistetaan kilpailukykyä ja torjutaan veronkiertoa ja veropetoksia, voivat kaikki edistää taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta;
13. huomauttaa, että uudelleenjakojärjestelmät eivät yksinään saa ihmisiä töihin; painottaa jälleen, että työpaikka on aina paras suoja köyhyysriskiä vastaan ja vahva sosiaalista

¹ Euroopan komission tiedonanto ”Kasvua ja yhteenkuuluvuutta tukevat sosiaaliset investoinnit, mukaan luettuna Euroopan sosiaalirahaston täytäntöönpano vuosina 2014–2020”, COM(2013)0083, 20. helmikuuta 2013, ja ”Social Investment in Europe: A study of national policies 2015, 2015.

² Euroopan komissio: ”Social Investment in Europe (mainittu edellä).

osallisuutta edistävä tekijä; korostaa, että on toteutettava ja seurattava työmarkkinoiden ja liiketoimintaympäristön uudistuksia, jotta vältetään tuettujen ihmisten luokan syntyminen;

14. katsoo, että vähimmäistulojärjestelmät ovat siirtymäkauden välineitä köyhyyden, sosiaalisen syrjäytymisen ja epätasa-arvoisuuden vähentämiseksi ja torjumiseksi, joten niihin olisi suhtauduttava sosiaalisena investointina; panee merkille vähimmäistulojärjestelmien suhdanteita tasoittavat vaikutukset;
15. katsoo, että vähimmäistulojärjestelmien olisi oltava tilapäisiä ja että niiden rinnalla olisi aina toteutettava aktiivisia työmarkkinoille integroimista koskevia politiikkoja;
16. katsoo, että mahdollisten erilaisten vähimmäistulojärjestelmien tarkempi tutkiminen ja tarkastelu voisi olla hyödyllinen väline pyrittäessä vähentämään ja torjumaan köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä; pitää erittäin tärkeänä, että mahdolliset järjestelmät ja mallit luodaan siten, että jäsenvaltioiden vähävaraisimmat osallistuvat siihen aktiivisesti; kehottaa tässä yhteydessä arvioimaan joissakin jäsenvaltioissa toteutettavia vähimmäistulojärjestelmiä ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita vaihtamaan vähimmäistulojärjestelmistä saatavia parhaita käytäntöjä;
17. kehottaa painokkaasti komissiota ja jäsenvaltioita arvioimaan tapaa ja keinoja, joilla huolehditaan riittävästä, kattavista ja saavutettavista vähimmäistulojärjestelmistä kaikissa jäsenvaltioissa; kehottaa harkitsemaan jatkotoimenpiteitä, joilla tuetaan sosiaalista lähentymistä EU:ssa, ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion erityispiirteet sekä kansalliset käytännöt ja perinteet; katsoo tässä yhteydessä, että vähimmäistulon rakenne olisi suunniteltava jäsenvaltioissa;
18. painottaa jälleen, että on tärkeää taata tasavertainen pääsy vähimmäistulojärjestelmiin ilman etniseen alkuperään, sukupuoleen, koulutustasoon, kansallisuuteen, seksuaaliseen suuntautumiseen, uskontoon, vammaisuuteen, ikään, poliittisiin mielipiteisiin tai sosioekonomiseen taustaan perustuvaa syrjintää;
19. toteaa, että vähimmäistulojärjestelmät on pantava täytäntöön ja niitä on arvioitava sosiaalipalvelujen eli koulutuksen, terveydenhuollon, lastenhoidon, asumisen ja liikkuvuuden yleisten kansallisten järjestelmien kontekstissa;
20. korostaa tarvetta mukauttaa nykyisiä vähimmäistulojärjestelmiä siten, että voidaan puuttua paremmin nuorisotyöttömyyden haasteeseen;
21. kehottaa kiinnittämään huomiota lapsiköyhyyden ongelmaan ja pyytää luomaan vähimmäistulojärjestelmiä, joissa lasten tarpeet otetaan erityisesti huomioon;
22. huomauttaa, että viitebudjetit voivat auttaa määrittelemään ihmisten perustarpeet täyttävän vähimmäistulon tason, jolla voidaan täyttää myös muut kuin rahalliset tarpeet, joita ovat esimerkiksi koulutus ja elinikäinen oppiminen, asuminen, laadukkaat terveydenhuoltopalvelut, yhteiskunnallinen toiminta ja kansalaisvaikuttaminen; katsoo näin ollen, että jäsenvaltioiden väliset erot ja niiden erilaiset sosiaalipolitiikatkin huomioon ottaen vähimmäistulon tasossa olisi otettava huomioon köyhyysriskiraja ja viitebudjetit.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	20.6.2017
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 43 -: 7 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Gerolf Annemans, Burkhard Balz, Udo Bullmann, Fabio De Masi, Markus Ferber, Jonás Fernández, Sven Giegold, Neena Gill, Brian Hayes, Gunnar Hökmark, Danuta Maria Hübner, Cătălin Sorin Ivan, Petr Ježek, Othmar Karas, Georgios Kyrtos, Philippe Lamberts, Werner Langen, Bernd Lucke, Olle Ludvigsson, Ivana Maletić, Fulvio Martusciello, Gabriel Mato, Costas Mavrides, Stanisław Ożóg, Dimitrios Papadimoulis, Sirpa Pietikäinen, Pirkko Ruohonen-Lerner, Alfred Sant, Molly Scott Cato, Peter Simon, Kay Swinburne, Paul Tang, Ramon Tremosa i Balcells, Ernest Urtasun, Marco Valli, Miguel Viegas, Sotirios Zarianopoulos, Esther de Lange, Cora van Nieuwenhuizen, Beatrix von Storch, Jakob von Weizsäcker
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Simona Bonafè, Enrique Calvet Chambon, Nessa Childers, David Coburn, Andrea Cozzolino, Mady Delvaux, Jan Keller, Paloma López Bermejo, Luigi Morgano, Romana Tomc, Roberts Zile
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Clara Eugenia Aguilera García, Jarosław Wałęsa

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

43	+
ALDE	Enrique Calvet Chambon, Petr Ježek, Ramon Tremosa i Balcells
ECR	Pirkko Ruohonen-Lerner
EFDD	Marco Valli
GUE/NGL	Fabio De Masi, Paloma López Bermejo, Marisa Matias, Miguel Viegas
PPE	Burkhard Balz, Markus Ferber, Brian Hayes, Gunnar Hökmark, Danuta Maria Hübner, Othmar Karas, Georgios Kyrtzos, Werner Langen, Ivana Maletić, Fulvio Martusciello, Gabriel Mato, Sirpa Pietikäinen, Romana Tomc, Jarosław Wałęsa, Esther de Lange
S&D	Simona Bonafè, Udo Bullmann, Nessa Childers, Andrea Cozzolino, Mady Delvaux, Jonás Fernández, Neena Gill, Jan Keller, Olle Ludvigsson, Costas Mavrides, Luigi Morgano, Alfred Sant, Peter Simon, Paul Tang, Jakob von Weizsäcker
VERTS/ALE	Sven Giegold, Philippe Lamberts, Molly Scott Cato, Ernest Urtasun

7	-
ALDE	Cora van Nieuwenhuizen
ECR	Bernd Lucke, Stanisław Ożóg, Kay Swinburne, Roberts Zile
ENF	Gerolf Annemans
NI	Sotirios Zarianopoulos

0	0

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää

TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ ASIASTA VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA

Hyväksytty (pvä)	28.9.2017
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 36 -: 7 0: 4
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Laura Agea, Guillaume Balas, Brando Benifei, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Arne Gericke, Marian Harkin, Czesław Hoc, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Jan Keller, Ādām K3sa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, J3r3me Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Javi L3pez, Dominique Martin, Elisabeth Morin-Chartier, Jo3o Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Dennis Radtke, Robert Rochefort, Si3n Simon, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Marita Ulvskog, Tatjana Źdanoka, Jana Źitňansk3
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Maria Arena, Georges Bach, Heinz K. Becker, Krzysztof Hetman, Paloma L3pez Bermejo, Edouard Martin, Evelyn Regner, Jasenko Selimovic, Michaela Źojdrov3, Kosma Źlotowski
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Margrete Auken, Klaus Buchner, Ignazio Corrao, Jens Nilsson, Gabriele PreuŹ, Jozo RadoŹ, Marco Zullo, ElŹbieta Katarzyna Łukacijewska

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ ASIASSA
VASTAAVASSA VALIOKUNNASSA**

36	+
ALDE	Marian Harkin, Jozo Radoš, Robert Rochefort, Jasenko Selimovic, Yana Toom
EFDD	Laura Agea, Ignazio Corrao, Marco Zullo
GUE/NGL	Paloma López Bermejo, João Pimenta Lopes
NI	Lampros Fountoulis
PPE	Georges Bach, Heinz K. Becker, Krzysztof Hetman, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Elisabeth Morin-Chartier, Dennis Radtke, Michaela Šojdrová
S&D	Maria Arena, Guillaume Balas, Brando Benifei, Elena Gentile, Agnes Jongerius, Jan Keller, Javi López, Edouard Martin, Jens Nilsson, Georgi Pirinski, Gabriele Preuß, Evelyn Regner, Siôn Simon, Marita Ulvskog
VERTS/ALE	Margrete Auken, Klaus Buchner, Tatjana Ždanoka

7	-
ALDE	Martina Dlabajová
ECR	Arne Gericke, Czesław Hoc, Ulrike Trebesius, Kosma Złotowski, Jana Žitňanská
ENF	Dominique Martin

4	0
PPE	Danuta Jazłowiecka, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Ádám Kósa, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää